

ÖREBRO UNIVERSITET
HÄLSOAKADEMIN

Sjuksköterskeprogrammet VT 2011

Kurs: Omvårdnadsvetenskap B III, Bemötande och lärande, OM1415

Datum: 2011-04-29

Antal studenter: 90

Antal frågor: 5 frågor

Lärare: Ulla Ohlsson (UO), Inga-Lill Källström-Karlsson (IKK), Ulf Karlsson (UKN)

Läs noga följande instruktion till tentamen!

INDIVIDUELL TENTAMEN I OMVÅRDNADSVETENSKAP B,

Bemötande och lärande 6 hp, provkod (0710)

KOD .....

Instruktion: Skriv kodnummer och sidnummer på varje skrivningspapper

OBS! För rättningsarbetet: Använd separat skrivningspapper för varje fråga. Om inte varje fråga skrivs på separat skrivningspapper kan rättning fördröjas.

Skriv läsligt: svårläst – rättas därefter, oläsligt – kan ej rättas.

Hela skrivningsunderlaget utgör sammantaget underlag för bedömningen U, G, VG

Resultatpoäng: Max 60 p, 36 p G, 54 VG

Fråga 1 lämnas till Ulla Ohlsson

Fråga 2-4 lämnas till Inga-Lill Källström-Karlsson

Fråga 5 lämnas till Ulf Karlsson

Tentamensfrågorna inlämnas tillsammans med svaren.

Fråga 1, 20 poäng

Du arbetar som sjuksköterska med särskilt ansvar för att undervisa patienter med diabetes om kostråd, fotvård samt livsstilen inverkan på hälsa. Du har en patientcentrerad friskvårdspedagogik med utgångspunkt i salutogent perspektiv när du bedriver patientutbildning för diabetiker. Du har haft fyra patienter i gruppundervisning på avdelningen. Du märker att en av patienterna, Harald, 64 år, har det jobbigt. Han är nyupptäckt typ 2 diabetiker. Harald har cirka 20 kg övervikt, högt blodtryck samt förhöjt kolesterol. Han röker cirka 15 cigaretter om dagen och han signalerar tydligt att han inte vill sluta röka, han vill äta kaffebröd och han är inte så glad i att motionera. Han går dock dagliga promenader med familjens hund Loket. Harald är gift med Emma som arbetar som lokalvårdare på sjukhuset. Du har träffat henne några gånger då hon varit med i storstället på avdelningen. Emma hade ofta med sig hembakade bullar och kakor till avdelningen, vilket uppskattats mycket. Emma är precis som Harald mycket förtjust i kaffebröd. Familjen har tre barn, fem barnbarn. De bor i villa med stor trädgård. Utöver dagliga promenader med familjens hund spelar Harald bridge regelbundet. Harald har svag tilltro till sin egenförmåga att kunna göra behövliga förändringar i sitt dagliga liv och är i behov av att utveckla empowerment.

1a) Ge fyra förslag på hur du kan gå tillväga för att utveckla empowerment. Argumentera för dina förslag (8p).

1b) Beskriv fyra utmärkande kännetecken på patientcentrerad pedagogik! (4p)

1c) Vad innebär att ha ett salutogent perspektiv i patientundervisning? (8p)

Fråga 2, 5 poäng

Ett samtal kan struktureras upp i tre delar, en början, en huvuddel och en avslutning. Det finns vissa gemensamma drag i den första fasen oavsett samtalets syfte.

a) Vilken är den viktigaste funktionen i ett samtals början? (2p)

b) Vilka egenskaper hos sjuksköterskan är av betydelse i denna första fas? (3p)

Fråga, 3poäng

Under ett samtal ska frågor ställas på ett sådant sätt att patienten känner sig fri att uttrycka sig. Det finns olika slags frågor. Vad för slags frågetyper exemplifieras i följande och vad karakteriserar de olika huvudtyperna? (3p)

- a) Hur kände ni det när ni förstod att er make inte skulle överleva?
- b) Visst är ni glad över att få komma hem, inte sant?
- c) Vet ni varför ni är här?

Fråga 4, 12 poäng

Ett aktivt lyssnande innebär att visa att man ser och förstår. För att göra detta används olika verbalt bekräftande färdigheter.

- a) Beskriv fyra av dessa bekräftande färdigheter. (4p)
- b) Vilken bekräftande färdighet används i följande samtal? (2p)

Sjuksköterskan: Jag ser att det är något som bekymrar er. Vill ni berätta vad det är?
Patienten: Jag blir trött av allt detta prat.
Sjuksköterskan: Kan ni förklara er närmare?
Patienten: (ser bort, mumlar) Det är inget speciellt.
Sjuksköterskan: Jag har en känsla av att ni känner er besvårad av vårt samtal.
Patienten: (avvaktande) Varför tror ni det?
Sjuksköterskan: Ni vänder bort blicken hela tiden.
- c) Hur definieras jagbudskap? (2p)
- d) Mycket av vår kommunikation är icke verbal. Goda icke-verbala kommunikationsfärdigheter är bland annat att använda sig av kroppsspråket. Vad menas med att kroppsspråket är kongruent med det verbala budskapet? (1p)
- e) Till icke-verbala kommunikationsfärdigheter hör också att använda sig av tystnad. Beskriv tre av dessa olika sätt att använda sig av tystnad i samtalet. (3p)

Fråga 5, 20 poäng

- a) U Holm menar att utifrån HSL så kan man ställa vissa krav på hjälparen i relationen till den hjälpsökande. Ett av kraven är att hjälparen måste acceptera att relationen inte är jämlik och ömsesidig. Redogör för varför relationen inte är jämlik och ömsesidig. (2p)
- b) Den emaptiska processen innefattar tre olika faser. Namnge vad den tredje fasen kallas, samt redogör för vad utfallet kan bli i denna fas och vad det beror på enligt U Holm. (4p)
- c) Ulla Holm menar att det krävs en inre kompetens för att kunna ha en professionell hållning/förhållningssätt. Redogör för och namnge vilka olika delar av inre kompetens som krävs enligt U Holm. (10p)
- d) Redogör för följande begrepp: (4p)
- Primär cirkulär reaktion
  - Överföring
  - Etikettering
  - Härbärgernade funktion